

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/50/2017
Identifikačné číslo spisu: 3514010120
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3514010120.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Františka Moznera na neverejnom zasadnutí konanom 26. septembra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvineného J. C., pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s použitím § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 18. septembra 2014, sp. zn. 2T/85/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Tr. por. dovolanie obvineného J. C. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom zo dňa 18. septembra 2014, sp. zn. 2T/85/2014, podľa § 334 ods. 4 Tr. por. schválil dohodu o vine a treste uzatvorenú dňa 18. septembra 2014 medzi prokurátorkou Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom JUDr. Gabrielou Mezovskou a obvineným J. C. a potvrdil ju v znení, podľa ktorého bol obvinený uznaný vinným zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s použitím § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase dňa 12.10.2013 asi od 21.30 hod. do 02.00 hod. dňa 13.10.2013 v Myjave priviedol do areálu športového štadióna FC Spartak Myjava do neuzamknutého plechového objektu mal. S.G., nar. XX.XX.XXXX, kde seba aj maloletého vyzliekol, následne pod hrozbou zabitia, rozbitia hlavy a hodenia do potoka tohto prinútil, aby ho maloletý uspokojoval rukou, potom k vykonaniu orálneho styku tak, že mu do jeho úst vsunul penis, po čom si maloletý ľahol bruchom na kartónové obaly navrstvené na výšku, kde vnikol dozadu svojim penisom do análneho otvoru maloletého, vykonal análny styk s výronom semena do análneho otvoru maloletého, napriek tomu, že maloletý kričal, že ho to bolí, v dôsledku čoho došlo u maloletého k úniku stolice a moču.

Za to bol odsúdený podľa § 200 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. m) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti citovanému rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom podal obvinený J. C. dovolanie najskôr vlastným písomným podaním zo dňa 20. marca 2017, doručeným Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom dňa 22. marca 2017 (č.l. 443 spisu), z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por. (ktoré však bližšie neodôvodnil), a následne aj prostredníctvom obhajcu dňa 7. augusta 2017 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., teda že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu (č.l. 471 - 472 spisu).

V podanom dovolaní uviedol, že v prípravnom konaní bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, predovšetkým tým, že v čase, keď bol zadržaný a bol v zlom psychickom stave, mu nebolo umožnené poradiť sa s obhajcom, ani si obhajcu zvoliť. Obhajca mu nebol pri jeho prvotnom výsluchu ani pridelený, hoci boli splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, čo súd následne aj konštatoval. Týmto spôsobom bola limitovaná jeho schopnosť obhajovania sa a boli porušené jeho základné práva na obhajobu, garantované Ústavou SR.

Nedostatok vedomosti o tom, ako sa môže obhajovať viedol k tomu, že pri svojom výsluchu dňa 13. októbra 2013, pod psychickým nátlakom priznal vinu, neskôr však svoje priznanie odvolal a žiadal o spravodlivé konanie. V tejto súvislosti považoval za potrebné uviesť, že bol obmedzený na osobnej slobode o 5.00 hod. ráno, bol hladný, smädný, vyčerpaný a bál sa, čo s ním bude. Jeho výsluch sa uskutočnil vo večerných hodinách v ten istý deň, avšak nemal možnosť poradiť sa s obhajcom a z tohto dôvodu bol tento výsluch vykonaný nezákonným spôsobom, keďže bolo zrejmé, že vo veci bude podaný návrh na jeho vzatie do väzby. Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 15. októbra 2013, sp. zn. OTp/48/2013, bol obvinený vzatý do väzby, pričom v uznesení bolo konštatované, že väzba obvineného začala 13. októbra 2013 o 5:00 hod., teda v kontexte tohto uznesenia jeho výsluch, realizovaný dňa 13. októbra 2013 bol realizovaný už počas obdobia, keď bol vo väzbe a z tohto dôvodu už v čase svojho prvého výsluchu mal mať podľa § 37 ods. 1 písm. a) Tr. por. prideleného obhajcu. Pokiaľ sa tak nestalo, bolo výrazným spôsobom zasiahnuté do jeho práva na obhajobu a takýto dôkaz je nezákonným dôkazom, na ktorý súd ani iné orgány činné v trestnom konaní prihliadať nemôžu.

Ďalej uviedol, že v čase, keď bol vo väzbe a nemal obhajcu, boli vykonávané zásadné úkony trestného konania, a to výsluch poškodeného, ako aj výsluch Evy Liškovej, pričom obvinenému nebolo umožnené zúčastniť sa týchto výsluchov, klásť svedkom otázky a uplatňovať svoje právo na obhajobu.

V následnom konaní obvinený namietal ustanoveného obhajcu, ktorý podľa jeho názoru viedol obhajobu nesprávne, v priebehu celého trestného konania bol na obvineného vyvíjaný nátlak, aby konal tak, ako konal, v záujme zníženia trestu. V konaní však obvinený niekoľkokrát popieral samotnú vinu, poukazoval na nátlak vyvíjaný na jeho osobu a s dohodou o vine a treste súhlasil iba pod hrozbou vysokého trestu.

V tejto súvislosti tiež uviedol, že predpokladom pre uzatvorenie dohody o vine a treste v zmysle § 232 ods. 1 Tr. por. je priznanie sa obvineného ku skutku, uznanie viny a taktiež dostatok dôkazov, ktoré nasvedčujú pravdivosti jeho priznania. Priznanie sa obvineného nie je iba procesným postupom, je to dôkaz, ktorý v konečnom dôsledku, pokiaľ bol tento dôkaz získaný zákonným spôsobom, slúži k tomu, aby bolo ďalej rozhodované o vine obvineného. Priznanie nesmie byť iba formálne, nestačí iba krátke priznanie vo forme jednej vety (uskutočnené pri preštudovaní spisu), priznanie musí byť dobrovoľné, zrozumiteľné, obvinený musí popísať a opísať okolnosti spáchania skutku, aby neboli pochybnosti o tom, či toto priznanie bolo dobrovoľné. Obvinený sa ku skutku priznal vo svojej výpovedi uskutočnenej dňa 13. októbra 2013, toto priznanie však nebolo dobrovoľné a predovšetkým nebolo získané zákonným spôsobom, keďže obvinený počas tejto výpovede nemal prideleného obhajcu, a to aj napriek tomu, že išlo o dôvod povinnej obhajoby. Na základe uvedeného teda ani neboli splnené podmienky na to, aby bolo vo veci začaté konanie o dohode o vine a treste a aby súd dohodu o vine a treste schvaľoval. Svoje tvrdenia o nedostatočnej úvahe a schopnosti posúdiť význam, dosah a možnosť sa v konaní o dohode o

vine a treste vyjadrovať k otázkam viny a trestu, obvinený podporil skutočnosťou, že bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne od 17. júla 2014, z dôvodu zhoršenia jeho duševného stavu so suicidiálnymi proklamáciami. Hoci bolo súdu dňa 8. augusta 2014 doručené stanovisko o tom, že obvinený je spôsobilý zúčastniť sa konania, 11. augusta 2014 písal obvinený súdu, že počuje hlasy, život je pre neho utrpením a požadoval trest smrti. Súd v čase rozhodovania o vine a treste nemal aktuálne posúdenie jeho zdravotného stavu a v čase uzatvorenia dohody o vine a treste obvinený nebol spôsobilý rozhodovať o svojom osude a z tohto dôvodu táto dohoda nebola uzatvorená dobrovoľne a vážne.

Na základe uvedených skutočností obvinený navrhol, aby dovolací súd rozhodol, že rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. porušený zákon v neprospech obvineného a aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a zároveň zrušil aj ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a prikázal Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol. Súčasne požiadal, aby bol po zrušení napadnutého rozhodnutia prepustený z väzby na slobodu.

K dovolaniu obvineného zo dňa 20. marca 2017, sa 11. apríla 2017 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že sa nemôže stotožniť s názorom obvineného, že v danom konaní bolo porušené jeho právo na obhajobu. Po tom, ako obvinený vzniesol námietku voči obhajobe ustanovenej obhajkyne JUDr. Kataríny Hunčíkovej, súd mu vyhovel a dňa 16. mája 2014 ju oslobodil spod povinnosti obhajovania obvineného. Súčasne mu toho istého dňa ustanovil obhajcu JUDr. Drahomíra Kubičimu, s ktorým obvinený súhlasil a nemal voči nemu žiadne námietky. Za prítomnosti tohto obhajcu bola 18. septembra 2014 uzatvorená dohoda o vine a treste, ktorú súd v ten istý deň podľa § 334 ods. 4 Tr. por. rozsudkom schválil a potvrdil. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

K doplneniu dovolania obvineného, podaného prostredníctvom obhajcu dňa 7. augusta 2017, sa prokurátor nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

Podľa § 334 ods. 4 Tr. por. ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Tr. por. právoplatné rozhodnutie súdu druhého stupňa môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Tr. por.

- a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste, možno podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Aj keď v § 334 ods. 4 Tr. por. nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, treba ho vykladať v spojení s §

369 ods. 1 Tr. por., z ktorého vyplýva, že oprávnený na podanie dovolania v tomto prípade je len minister spravodlivosti (na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby), a to z dôvodu, že ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa (na rozdiel od obvineného a generálneho prokurátora, ktorí sú podľa § 369 ods. 2 Tr. por. oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa). V tejto súvislosti možno poukázať na už konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že ustanovenie § 257 ods. 5 a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby (§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku) - porovnaj uznesenie najvyššieho súdu zo 14. apríla 2016, sp. zn. 6Tdo 3/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12/2017, prípadne uznesenie sp. zn. 2Tdo 32/2007, publikované pod č. R 58/2008.

Keďže v posudzovanom prípade bolo dovolanie podané neoprávnenou osobou, dovolací súd ho na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, podľa § 382 písm. b) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.